

Affald i skov

– danskernes holdninger

Bygningsaffald, Ryegård.

2/3 af danskerne synes der ligger meget affald i skovene.

Så godt som alle synes det er et problem, især fordi det er grimt at se på.

Kun 2% oplyser direkte at de smider affald, og det er mest ret uskadelige typer affald.

Henkastet affald i skoven er en stadig kilde til irritation og ærgrelse. Det generer de besøgende og giver udgifter for skovejeren.

Derfor startede kampagnen Hold Danmark Rent sidste år for at skabe øget opmærksomhed omkring henkastet affald i skov, park, langs veje osv.

Der er lavet en række rapporter om emnet, og den seneste der udkom i september belyser problemet i skovene. Det er dels en undersøgelse af danskernes holdning til affald i skoven, dels skovejernes vurdering af omfanget. Formålet er at udvikle metoder og budskaber til en kampagne om affaldsproblemet.

Materiale

Denne artikel omtaler resultaterne af befolkningens holdning. Undersøgelsen er gennemført i august 2009 via internettet, og der er kommet svar fra 1.006 danskere.

I det følgende gennemgås svarene kort. Hvis der er væsentlige forskelle mellem svarene i forhold til køn, alder og geografi nævnes de.

Undersøgelsen er gennemført i perioden 27. – 30. august 2009. Der er i alt udsendt 2.907 invitationer via e-mail til personer, der er med i YouGov Zaperas Danmarkspanel. Deltagerne er udvalgt således, at de udgør et repræsentativt udsnit af den danske befolkning.

I alt er der gennemført 1.006 interview, svarende til 35% af de inviterede. Svarpersonerne er beskrevet efter køn, alder (fem grupper fra 15-64 år), og geografi (5 regioner). Antallet af deltagere i de enkelte grupper afviger med 1-4 procentpoint fra fordelingen i befolkningen, og svarene er vægtet for at tage højde for de (ret små) afvigelser mellem de interviewede og hele befolkningen.

Synes du, at der ligger meget affald og flyder i de danske skove?
62 % synes, at der er meget affald i

de danske skove, mens 23 % svarer nej. 8 % har ikke svaret, da de aldrig kommer i skoven, mens 6 % har svaret "ved ikke".

Det er især de ældre, der synes, at der ligger meget affald i skovene. Således svarer 70 % i aldersgruppen 55-64 år ja, mens det kun gælder 50 % af de 15-24-årige.

Synes du, at det er et problem, når folk smider affald i skoven?

98 % af befolkningen ser det som et problem.

Hvorfor er det et problem, når folk smider affald i skoven?

Der var flere svarmuligheder:

- *Grimt at se på.* Det er 85% af svarpersonerne enige i. Der er lidt flere som svarer ja på Sjælland i forhold til de øvrige landsdele.

Affald ses altså først og fremmest som et æstetisk problem, og det kan skyldes, at mange ikke er bevidste om, hvordan affald kan skade dyr, planter og mennesker. Det kan også betyde at det kan være svært at skabe adfærdsændringer, fordi mange betragter henkastet affald som et spørgs-

Udbrændt bil, Hverringe.

Øldåse v. rasteplass, Nordsjælland.

mål om oprydning og ikke om den egentlige henkastning.

- Til fare for dyr. 80 % svarer ja, også her med overvægt på Sjælland.
- Får andre til at sløse. 73 % mener at det får andre til også at sløse med affaldet. Der er overvægt af ja blandt de 35-54 årige (77%) og undervægt blandt de 15-24 årige (67%).
- Det ødelægger plantelivet. Her svarer 61 % ja, og det er især de unge der er bekymrede. Hele 78% af de 15-24-årige svarer ja, mens det kun gælder 49% blandt de 45-64 årige. Der er også kønsforskelle. 66 % af kvinderne svarer ja mod 56 % af mændene.
- Det kan være til fare for fx børn. Kun 31 % mener affald er farligt for børn. Bekymringen er størst på Sjælland (40%) og mindst i Nord- og Syddjælland (24%).
- Anden årsag. 10 % svarer "anden årsag".

Smider du selv affald i skoven?

Her svarer 93 % af de adspurgte "nej, aldrig". 4 % svarer, at de aldrig er i skoven, mens kun 2 % svarer "ja, nogen gange".

Det er overraskende få der svarer ja, eftersom der jo smides affald i skoven. En forklaring kan være at der er meget få som direkte vil gå til bekendelse. Stort set alle er nok klar over at det er forkert at henkaste affald.

Det er også muligt at der er en skævhed blandt deltagerne. Man er måske mest motiveret for at deltage i en sådan undersøgelse hvis man i forvejen ser affald som et problem.

Skilt som er opsat på alle offentlige rasteplasser på Fyn.

Hvilke af følgende typer affald har du smidt i skoven?

Der er kun indhentet svar fra de 22 som svarede ja ovenfor. Der var mulighed for en række svar:

- Æbleskrog – 86 %
- Ispinde – 60 %
- Cigarettskodder – 36 %
- Mademballage – 33 %
- Dåser – 23 %
- Haveaffald og andre større aflæsninger – 14 %
- Engangsgrill – 8 %
- Flasker – 8 %
- Andet – 4 %
- Ved ikke – 6 %

Fotos af affald

Artiklen er illustreret med fotos af affald i skov, hvoraf de fleste er indsendt af skovbrugere over hele landet. Ved hvert foto er nævnt hvor det er optaget.

Vi kan bruge mange flere fotos af affald i skoven. Indsend billeder til redaktionen, sf@skovforeningen.dk, gerne med en kort omtale af sted og andre særlige forhold.

Medmindre fotografen tager forbehold vil vi også tilbyde at Hold Danmark Rent kampagnen kan anvende de indsendte fotos i deres arbejde.

Der er en stor overvægt af de mere "uskyldige" affaldstyper som æbleskrog og ispinde der hurtigt nedbrydes i naturen. Og der er kun 8 ud af det samlede antal deltagere på 1.006 som vil oplyse at de har smidt sundhedsskadeligt eller langsomt nedbrydeligt affald fra sig. Heller ikke disse svar virker helt troværdige.

Hvorfor smider du affald i skoven?

Også her er der kun svar fra 22 personer:

- Fordi der mangler skraldespande – 72 %
- Fordi det er nemmere end at tage affaldet andre steder hen – 41 %
- Fordi alle andre gør det – 18 %
- Fordi der er folk ansat i skoven til at holde den ren – 8 %
- Anden årsag – 12 %
- Ved ikke – 6 %

sf

Affald ved rasteplass, Fredensborg.

Knallert, Frederiksdal.

Affald i skov

– skovbrugernes holdninger

Mange skovbrugere føler at affald er et stigende problem.

Emballage fra mad og drikke er den vigtigste type affald.

Mange private skovbrugere ved ikke de kan få erstatning for større skader.

Det er også undersøgt hvilke erfaringer skovbrugets praktikere har med affald i skoven. Der er indhentet svar fra 41 personer – 22 i private skove og 19 i statsskove.

Undersøgelsen er gennemført i perioden 24. august til den 2. september 2009 ved udsendelse af e-mail. Svarpersonerne er udpeget efter forslag fra Skovforeningen og Skov- og Naturstyrelsen og er fordelt over hele landet.

Oplever du et problem med affald i din skov?

21 fra de private skove oplever et problem med affald, kun en enkelt svarer nej. I statsskoven er der 18 som svarer ja – to tilføjer, at det ikke er voldsomt/stort. Kun en enkelt svarer nej.

Er problemet stigende, faldende eller stabilt?

11 fra privatskoven – dvs. halvdelen – mener, at problemet med affald er stigende, resten svarer stabilt. I statsskoven mener 11, at problemet er stigende, mens 8 svarer stabilt.

Hvilke affaldstyper kæmper I med?

Der var en række valgmuligheder. Bortset fra enkelte tilfælde var der ikke forskelle mellem statslige og private skove. Antallet af deltagere er dog så lille at det er svært at udlede sikre forskelle.

- *Emballage fra mad og drikke.* Ud af de 41 svarpersoner er der 39 som svarer ja. To fra de private skove og to fra statsskoven tilføjer, at der er "fastfood-emballage, fx fra MacDonalds og pizzariaer" overalt.
- *Tomme dåser.* 37 svarer ja. En fra statsskoven skriver, at det især er et problem på strandnære arealer, mens en anden mener, at det især er ved publikumspladser.
- *Biologisk nedbrydeligt affald (haveaffald).* 30 svarer ja.
- *Større aflæsninger.* 30 oplever større aflæsninger af fx plast,

metal og byggeaffald, heraf 18 fra statsskoven og 12 fra de private.

- *Tomme flasker.* 21 svarer ja.
- *Engangsgrill.* 20 svarer ja.
- *Gamle cykler og lign.* 18 svarer ja.
- *Cigaretskodder.* 16 svarer ja.
- *Ispinde.* Kun 4 svarer ja.
- *Æbleskrog og lign.* Kun 1 svarer ja.
- *Andet.* Der er 6 fra privatskoven og 9 fra statsskoven som har nævnt andre typer affald. Af disse 15 peger 11 på henstillede, skrællede, stjålne eller afbrændte biler.

Herudover nævnes slagteriaffald / hjemmeslagtninger, hvidevarer, møbler, tæpper, bleer, opløste frostvarer fra fryserne, elektronik, udgåede (datomæssigt) varer fra kiosker, dagrenovation, sorte plastsække (da de afvises på kommunal modtagerplads), batterier, andet skrælet tyvegods (end biler), betonfliser og isoleringer fra kabelskrot.

Hvilken karakter har affaldet i de store aflæsninger?

- Hvilken affaldstype består aflæsningerne typisk af? Som nævnt er der 30 ud af 41 som oplever større aflæsninger i skoven. Der er 20 som finder byggeaffald, 12 indbo, 11 haveaffald og 10 biler.

Eternitplader, Horndrup v. Silkeborg.

Bil, Rugård.

- Hvordan har udviklingen i de store aflæsninger været?

10 fra de private skove mener udviklingen er stabil, mens 8 mener, at den er stigende. En tilføjer, at der ikke er større mængder ved hver aflæsning, men at det sker oftere, hvilket øger den samlede mængde. En anden svarer, at det især er stigende for byggeaffald, mens en tredje at det er stigende for skrotbiler.

I statsskovene mener 10 at udviklingen er stigende, fire svarer stabil, 1 faldende, og 1 siger både-og. En mener problemet steg, da byggeboomet var på sit højeste, mens en anden henviser til højkonjunktoren. En tredje nævner, at især antallet af udbrændte biler er stigende – og en fjerde fortæller, at det er stigende i nærhed af større byer.

- Har du nogen idé om, hvem der især står bag de store aflæsninger?

32 af de 41 nævner private borgere, fx haveejere og sommerhusgæster. De gider ikke køre til den kommunale modtagerplads, eller de læsser af, når genbrugspladsen har lukket.

11 mener at store aflæsninger kommer fra håndværkere, og der er ofte tale om sorte eller udenlandske håndværkere. Endelig er der 11 som peger på små virksomheder.

Kender du til Skov- og Naturstyrelsens ordning – og bruger du den?

De 22 deltagere fra privatskovene blev spurgt om de ved at Skov- og Naturstyrelsen kan refundere regningen for bortkørsel af affald (bortset fra en selvrisiko på 1.000 kr).

Det er måske overraskende at halvdelen siger at de ikke kender ordningen. En af dem, der ikke kender ordningen, skriver, at store

aflæsninger kun er et mindre problem, mens en anden tilføjer, at det typisk koster besvær under 1.000 kr. Flere tilføjer "desværre" i forbindelse med, at de ikke kender ordningen – en enkelt kalder den en "velbevaret hemmelighed".

Der er 10 som kender ordningen, og heraf er der 5 som udnytter muligheden for refusion. Det sker fra et par gange om året til et par gange pr. tiår.

Tre af de som bruger ordningen mener at den er meget besværlig og bureaukratisk. De vil derfor kun bruge den ved store/dyre hændelser.

De øvrige 5 som kender ordningen men ikke bruger den, skriver, at de heldigvis kun har småaffald. To nævner selvriskoen og papirarbejdet, mens andre to skriver at ordningen ikke dækker, hvis der er kørt ulovligt i bil ind i skoven, eller hvis aflæsningen er langs offentlig vej.

Har du oplevet brand-, tyveri- eller hærværksskader i skoven?

- så skal du huske at Skov- og Naturstyrelsen i mange situationer betaler for skaderne.

I 1969 fik offentligheden med den nye naturfredningslov adgang til de private skove. Siden da har Skovforeningen haft en aftale ("brand-, tyveri- og hærværksordningen") med myndighederne om, at det offentlige betaler for brand-, tyveri- og hærværksskader i de private skove, der er en følge af publikums adgang til skoven. Efter 1992 har ordningen også været gældende for landbrugslandet.

Større affaldsaflæsninger i skovene bliver mere og mere almindeligt. Det er et stigende problem for skovejerne. Men også her er der hjælp at hente. Ordningen omfatter også borttransport af større samlede affaldsaflæsninger, selvom de ikke er resultatet af publikums udnyttelse af adgangsretten til skoven.

Ordningen administreres af Skov- og Naturstyrelsen. Der er dog nogle formelle krav, der skal være opfyldt, før Styrelsen yder erstatning:

- Skaderne skal have en sammenhæng med, at det er publikums udnyttelse af lovens adgangsret, der medfører skader (bortset fra større samlede affaldsaflæsninger).
- Skader skal være anmeldt til politiet senest 8 dage efter disse er opdaget
- Der skal inden 4 uger være sendt en anmeldelse herom til Skov- og Naturstyrelsen
- Skaden skal overstige 1.000 kr.
- Skaderne/affaldet skal være inde i skoven og således ikke blot være sket fra en offentlig vej, der går gennem skoven.

Vejledning om ordningen samt skema til anmeldelse af skader findes på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside: www.skovognatur.dk > Skovbrug > Privat skovdrift, eller de kan fås i Skovforeningen, tlf. 33 24 42 66.

Hans M. Hedegaard, Dansk Skovforening

Hardtop, Ryegård.

Motordele, Holstenshuus, ved fredet sø.

Konklusioner

Hold Danmark Rent konkluderer at der behov for at kommunikere problemets omfang, konsekvenser og omkostninger ud til danskerne, hvis man vil skabe forståelse for problemet.

Den nye viden om, at det største problem er emballage fra mad og drikke, kan bruges som afsæt for at hente sponsorer fra denne branche.

Der er basis for en dialog med kommunerne om genbrugspladsernes åbningstider mv. Statistik fra 15 kommuner viser at de modtager mindre mængder storskrald når der skal betales for at komme af med det.

Mange skovbrugere nævner større aflæsninger på p-pladser og rastepladser som et stort problem. Der blev nævnt flere mulige løsninger, som kan undersøges nærmere.

Der peges også på behovet for en særlig indsats rettet mod børn og unge.

sf

Kilde:

Hold Danmark Rent: Affald i skoven. September 2009. 29 sider. Kan ses på www.holddanmarkrent.dk

**NÅR PROVENIENSEN
ER VIGTIG...**

Ring til Morten,
Anders & Søren
86 68 64 88

WWW.HJORTHEDE.DK

FOREST | AGRICULTURE | ROAD | HYDRAULIC | PRIME MOVER | RECYCLING

Følg os!

Vi baner nye veje

- med alle ressourcer.

Vi udvikler og producerer hydraulisk-drevne grenknusere, der er bygget til at klare vanskelige forhold. Vi fokuserer på effektivitet, produktivitet og pålidelighed.

Ban vejen med os.

Grenknusere til gravemaskiner mellem 5 og 40 tons.

FAE GROUP - www.fae-group.com
 INTERFORST APS - 5610 Assens - Blåkildevej 8 - Stubberup
 tlf. 6479-1075 - fax. 6479-1175
www.interforst.dk - info@interforst.dk

ADVANCED
SHREDDING
TECHNOLOGIES

Kabelskrot v. Frederiksværk.

Gør det selv affald, Tingskoven, 100 m fra offentlig vej.

Er der mere, du vil sige?

31 af de skovbrugere som var med fortalte mere om deres erfaringer. Svarene fylder 4 sider i rapporten, og her bringes et uddrag.

Genbrugspladser

- Jo længere væk, man lægger genbrugspladser, eller jo mere, man besværliggør folks muligheder for at aflevere forskelligt affald, jo mere ender i skoven. (privat)
- Længere åbningstider og gratis aflæsning på genbrugspladserne hjælper på trailer aflæsninger. (privat)
- Følgende forhold har lokalt betydet en stigning i affaldsmængden: 1) Vægtafregning på husholdningsaffald, 2) harmonisering efter kommunalreformen har betydet længere til genbrugspladserne med kortere åbningstider og nogle steder ikke i weekenden, 3) mange steder er der adgangskontrol på genbrugspladserne så man skal bo i den pågældende kommune for at komme af med affald. (SNS)
- Problemet stiger hver gang kommunale genbrugspladser reducerer åbningstid eller reducerer antallet af genbrugspladser. (SNS)

Politi og bøder

- Vi har enkelte gange kunnet bevise, hvem affaldskasterne var, men politiet har ikke tid, og hvis det lykkes er bøderne for små. (privat)
- Der er store problemer med at løfte bevisbyrden ved affaldsaflysninger. Selv om der er navne på breve eller andet, så er vores erfaring, at politiet må frafalde evt. tiltale, hvis den pågældende nægter. (SNS)

Ændring af adfærd og holdning

- Det handler om at ændre adfærd og kultur hos en lille del. (privat)
- Unge holder små fester på de bynære bålpladser og efterlader alt deres affald. Den almindelige forståelse for, at man fjerner sit eget affald er blevet mindre med årene. (SNS)
- SNS Hovedstaden ser et stigende problem med store mængder affald i forbindelse med de lokale skolers rusfester, sidste skoledage mv. – især tomme dåser og flasker. (SNS)

Ansvar for oprydning

- Hvad med at opsamle affald langs vejene og lade bryggerierne, McDonalds mv. betale ift. den leverede mængde. (privat)
- Kommunerne burde rydde bedre op langs vejene, så grøftkanterne ikke ligner et sted, hvor man bare kaster affald. Skovene burde kunne ringe til kommunen og bede dem hente aflæsningerne. (privat)

P-pladser og skraldespande

- Vi har opsat ca. 200 skraldespande, især i Dyrehaven. Vi har fjernet alle skraldespande på de offentlige p-pladser rundt om arealerne, og så er problemet blevet væsentligt mindre. Vi anser det for fremmed affald og ikke affald fra skovgæster. (SNS)
- 1) Kun lidt affald stammer fra egentlige naturbrugere. Ved større p-pladser ved stranden er der "affaldsspor" efter spisning. 2) Gennemgående veje er kilder til skrald, både fra biler og aflæsning. 3) Der er ikke renovation om vinteren i sommerhusområder, og

så aflæsser beboerne ofte sække ved vores skraldespande. (SNS)

- Problemet med affald er størst på p-pladser langs de offentlige veje, og størst, hvor der i forvejen står affaldsstativer. Inde i skoven på grill-pladser – lejrpladser etc. er der ingen væsentlige problemer med affald. (SNS)
- Aflæsning sker ofte i forbindelse med P-pladser samt ved indkørsel til skovene. Det seneste års tid har der været færre aflæsninger efter at vi har lysnet bevoksningsområderne omkring disse steder. (SNS)
- Vi har de seneste år fjernet skraldestativer fra publikumspladser, fordi borgeren skal lære at tage det med hjem igen, som de har med ud i naturen. Det fungerer fint og frigiver ressourcer, som vi kan anvende andre steder til gavn for skovgæster og naturen. (SNS)
- Affald på p-pladser med borde/bænke og skraldestativer – og især hvis disse er ved gennemgående veje – er værst. Generelt nedsættes affaldsmængden, hvis vi ikke selv har skraldestativer opsat. (SNS)
- Det er vigtigt at få ryddet op hurtigst muligt, ellers kommer der hurtigt meget mere affald. (SNS)
- Nedtagning af affaldsstativer på mindre p-pladser m.m. kan ofte afhjælpe problemet, fordi et stativ kan invitere til hensættelse af mere affald. Vi har nedtaget flere sekundære affaldsstativer og kun bibeholdt dem på større bål-, skovlege- og lejrpladser, og det har fjernet problemet med hensat affald på pladser. (SNS)
- Dejligt at I tager initiativ til at gøre noget ved det. Det er fuldstændig uforståeligt og uacceptabelt. (privat)